

Společnost medicínského práva ČLS JEP (org. č. 59)

Society for Medical Law CzMA

Vznik odborné platformy orientované na problematiku zdravotnického práva spadá do roku 1962. V té době bylo rozhodnuto, aby při sekci organizace zdravotnictví ČsLS JEP byla ustavena stálá komise pro zdravotnické právo, podobně jako byly zřízeny stálé komise pro zdravotnickou osvětu, zdravotnickou statistiku a zdravotnickou ekonomiku. K ustanovení stálé komise pro zdravotnické právo došlo zejména v souvislosti s budováním právní služby v ústavech národního zdraví. Vytvoření odborné základny pro řešení teoretických i praktických problémů právní praxe v rámci ČsLS JEP se setkalo s velkým zájmem zejména právníků pracujících ve zdravotnictví, okamžitě byla rozvinuta aktivita zakládajících členů komise. Osobností, která se zasloužila o vznik tohoto seskupení, a předsedou komise byl JUDr. J. Štěpán, CSc., funkci jednatele vykonával po mnoho let dr. Holeček. Ve výboru pracovala obětavě řada právníků z Čech, Moravy i Slovenska. Aktivita komise výrazně vzrostla na sklonku roku 1967 a v roce 1968.

V roce 1969 byla stálá komise změněna na sekci zdravotnického práva, vyvíjející svou činnost v rámci Společnosti sociálního lékařství ČsLS JEP. V sekci pracoval nadále dr. J. Štěpán, CSc., jako její předseda, dále dr. J. Kozoušek a dr. J. Pospíšilová jako místopředsedové, dr. J. Stolínová jako jednatel a dále řada právníků, zastupujících zejména své členy v jednotlivých krajích. Sekce pokračovala v pravidelném pořádání odborných seminářů, těsná byla spolupráce se slovenskou sekcí a dále s Jednotou českých právníků. Požadavky na zlepšení postavení právníků, na lepší spolupráci s ministerstvem a zajištění informovanosti z MZ do terénu i požadavky na dodržování zákonnosti byly opakovaným tématem při vztazích k ministerstvu zdravotnictví.

V souvislosti s tzv. normalizačním procesem byla však v dalším období sekce částečně ochromena. Zejména musel opustit práci v sekci její zakladatel a předseda dr. Štěpán. Přesto se jeho spolupracovníci snažili nadále pokračovat ve snaze o udržení práce ve společnosti na důležité odborné úrovni. V roce 1989 se sekce přeměnila v samostatnou odbornou společnost,

Společnost medicínského práva. Bývalý předseda byl plně rehabilitován, obnovení jeho činnosti však velmi brzy přervala smrt.

Po roce 1989 a změnách, které v naší společnosti nastaly, nebylo postavení Společnosti medicínského práva jednoduché. Především rozpadem ústavů národního zdraví nastal i rozpad právní služby ve zdravotnictví. I když někteří právníci ve zdravotnictví zůstali, řada jich odešla na svá bývalá pracoviště, která z politických důvodů museli opustit (justice, prokuratura atd.), řada jich odešla za lukrativnějšími nabídkami a možnostmi, které se pro kvalifikované právníky začaly otevírat. Výbor společnosti se prakticky rozpadl.

Přesvědčení o užitečnosti spojení medicínského a právního pohledu na řešení řady otázek stejně jako přesvědčení o nutnosti komunikace těch, kteří právní problematiku zdravotnictví znají a v praxi s ní přicházejí do styku, vedlo k tomu, že společnost nadále vyvíjí svoji činnost. Výrazně se změnila struktura členů společnosti. Po odchodu řady členů ze zdravotnictví, a tedy i ze společnosti byl proveden nový nábor, resp. byla publikována informace o záměrech a oblastech působení společnosti, na jejímž základě se přihlásila k členství i řada lékařů. Dnes tedy má společnost relativně malou členskou základnu, přibližně srovnatelnou skupinu členů tvoří právníci a lékaři. Se stoupající stabilizací zejména právníků pracujících ve zdravotnictví se však zájem o členství opět znovu obnovuje.

Společnost nyní pořádá většinou pouze menší akce, jednodenní semináře, minimálně však 2krát do roka. Do budoucna bychom rádi viděli smysl Společnosti medicínského práva:

- ve zprostředkování informací členům o současném právním stavu a aktuálních právních problémech;
- ve výměně názorů na problémy zdravotnické právní praxe;
- ve skloubení medicínského a právního pohledu, který je právě pro oblast medicínského práva i obecně pro řešení právních problémů ve zdravotnictví nesmírně závažný;
- ve spolupráci s ministerstvem zdravotnictví i ostatními odbornými společnostmi ČLS;
- ve mezinárodní spolupráci.

Smysl Společnosti medicínského práva, tak jak byl nastíněn ve zprávě zachycující její vývoj do roku 1995, zůstává zachován i nadále, se zvláštním důrazem na zprostředkování informací členům o současném právním stavu a aktuálních právních problémech a na výměnu názorů na problémy zdravotnické právní praxe.

Významné aktivity

Pokud jde o odborné aktivity Společnosti medicínského práva, je nutno se zmínit především o pořádání medicínsko-právních konferencí, jichž se účastnila vždy řada významných odborníků z oblasti medicíny i práva:

- 1. konference – 1968, Praha (Právní odpovědnost za výkon zdravotnických služeb);
- 2. konference – 1970, Brno (Právní záruky ochrany zdraví z hlediska zájmů jednotlivce i společnosti);
- 3. konference – 1972, Bratislava, s mezinárodní účastí (Společenská úloha a úroveň postavení zdrav. pracovníků);
- 4. konference – 1977, Praha, s mezinárodní účastí (Právo a zdravé životní podmínky; Stáž a právo, řízení a poskytování zdravotní péče);
- 5. konference – 1984, Bratislava (Vztah lékař-pacient);
- 6. konference – 1986, Olomouc, s mezinárodní účastí (5 tematických okruhů);
- 7. konference – 1987, Banská Bystrica, s mezinárodní účastí.

Sborníky referátů z těchto konferencí patří dosud mezi významné odborné publikace.

Kromě těchto konferencí, od roku 1972 pořádaných s mezinárodní účastí, se uskutečnila řada odborných seminářů, někdy jednodenních, jindy vícedenních, pořádaných v těsné spolupráci se Společností sociálního lékařství za účasti nejen právníků, ale i lékařů. Ročně byly pravidelně pořádány nejméně 2–3 akce.

Společnost medicínského práva pořádala v letech 1995–1999 především akce menšího charakteru, jednodenní semináře, a to vždy 2krát ročně (v jarním a podzimním termínu):

1995

- Aktuální problematika zdravotnického práva
- Zákon o obecně prospěšných společnostech
- Legislativa
- Vztah lékař-pacient

1996

- Současná a připravovaná legislativa všeobecného zdravotního pojištění, některé problémy současné úpravy
- Smluvní vztahy VZP a zdravotnických zařízení
- Problematika zdravotního pojištění z pohledu zaměstnaneckých zdravotních pojišťoven
- Právní a etické otázky ve vztahu lékař-pacient

1997

- Současný zákon o veřejném zdravotním pojištění a jeho místo v transformaci zdravotnictví
- Úvahy o další koncepci zdravotnictví
- Zákon č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění
- Návrh zákona o zdravotní péči

1998

- Oblast zdravotnictví v činnosti Ústavního soudu ČR
- Úmluva o lidských právech a biomedicíně
- Novelizace občanského zákoníku s přihlédnutím k problematice ve zdravotnictví 1999
- Základní principy lékařské etiky
- Vybrané problémy medicínského práva (zejména: informování pacienta a jeho rodiny, odmítání péče, povinná mlčenlivost)
- Forenzní aspekty zdravotnické dokumentace
- Současný stav legislativy v oblasti zdravotnického práva ve Slovenské republice (Pozn.: za rok 1999 jsou uvedena pouze témata jarního odborného semináře.)

Předsedkyně: JUDr. Veronika Valchářová

Nemocnice NMSKB, Praha 1

Vědecký sekretář: JUDr. Vladimír Šámal

Psychiatrická léčebna, Praha 8

Podklady zpracovaly JUDr. Jiřina Stolínová, CSc. a JUDr. Veronika Valchářová.
Neaktualizováno.